

5119402

بسمه تعالی

تغزیرات حکومتی
در قلمرو آیین دادرسی کیفری

نویسنده:

دکتر سیدعلیرضا موسوی

فهرست مطالب

۷	 مقدمه :
۹	 گفتار اول: تاریخچه دادرسی
۹	 مقدمه :
۱۱	 گروه اول: قائلین به ولایت محدود فقها در چهار چوب احکام اولیه
۱۱	 گروه دوم: قائلین ولایت مطلقه فقیه و عامه فقیه
۱۴	 ۱- دادرسی و مفاهیم مرتبط
۱۴	 ۱-۱ دادرسی عادلانه
۱۴	 ۱-۱-۱ مفهوم دادرسی
۱۴	 ۱-۱-۲ مفهوم عادلانه
۱۴	 ۲-۱ پیشینه دادرسی عادلانه در دوران باستان و عصر جدید
۱۵	 ۱-۲-۱ دادرسی عادلانه در دوران باستان
۱۶	 ۲-۲-۱ دادرسی عادلانه در عصر جدید
۱۹	 گفتار دوم: مفاهیم و کلیات تعزیرات حکومتی
۱۹	 ۱-۲ مفاهیم، مبانی و تاریخچه تعزیرات حکومتی
۱۹	 ۱-۱-۲ مفهوم تعزیر
۲۰	 ۲-۱-۲ تعریف تعزیرات حکومتی
۲۰	 ۲-۲ مبانی و ملاکهای شکلگیری تعزیرات حکومتی
۲۱	 ۱-۲-۲ مبانی فقهی تعزیرات حکومتی
۲۳	 ۱-۱-۲-۲ نظریه احکام حکومتی
۲۵	 ۳-۲ تعاریف، سابقه و مصادیق جرم قاچاق در ایران
۲۵	 ۱-۳-۲ تعریف قاچاق
۲۶	 ۲-۳-۲ تعریف اداره حقوقی
۲۶	 ۳-۳-۲ تعریف مندرج در ترمینولوژی حقوقی
۲۷	 ۴-۳-۲ تعریف مستنبط از قانون
۳۰	 ۴-۳-۲ تعریف بزه قاچاق مستنبط از قوانین فوق الذکر
۳۰	 ۴-۲ کالای مجاز مشروط
۳۱	 ۱-۴-۲ قاچاق کالای ممنوع الورود

گفتار سوم: تشکیلات و ماهیت تعزیرات حکومتی ۳۳

مقدمه: ۳۳

۱-۳ تشکیلات تعزیرات حکومتی ۳۳

۱-۱-۳ کمیسیون مرکزی تعزیرات حکومتی ۳۴

۲-۱-۳ کمیسیون تعزیرات استانها: ۳۴

۳-۱-۳ واحد رسیدگی به شکایتها ۳۵

۲-۲ تشکیلات تعزیرات حکومتی بخش غیردولتی (تحت پوشش قوه قضائیه) ۳۵

۱-۲-۳ ستاد مرکزی تعزیرات حکومتی ۳۵

۲-۲-۳ واحد رسیدگی به شکایات ۳۶

۳-۲-۳ دادرسیها و دادگاههای انقلاب اسلامی ۳۶

۳-۳ تشکیلات تعزیرات حکومتی در دوره دوم طرح تعزیرات (از دیماه ۹۶ تا آبانماه ۷۳) ۳۶

۴-۳ تشکیلات تعزیرات حکومتی در دوره سوم (صلاحیت قوه مجریه در اجرای طرح تعزیرات

طرح تعزیرات) ۳۷

۴-۳-۱ سازمان تعزیرات حکومتی ۳۷

۴-۳-۲ سازمان بازرسی و نظارت بر نهادهای توزیع کالا و خدمات ۳۹

۴-۳-۳ کمیسیون هماهنگی امور تعزیرات ۳۹

۴-۳-۴ ستاد پشتیبانی برنامه تنظیم بازار ۴۰

گفتار چهارم: صلاحیتهای و آیین دادرسی تعزیرات حکومتی ۴۱

۱-۴ صلاحیتهای سازمان تعزیرات حکومتی ۴۱

۱-۱-۴ رسیدگی به تخلفات صنفی ۴۲

۲-۱-۴ رسیدگی به جرایم قاچاق کالا و ارز ۴۳

بند دوم: فرآیند دادرسی در شعب تعزیرات حکومتی ۴۳

۲-۴ نحوه دادرسی در شعب بدوی سازمان تعزیرات حکومتی ۴۴

۱-۲-۴ چگونگی تشکیل پرونده ۴۴

۱-۱-۲-۴ گزارش سازمان بازرسی کل کشور ۴۴

۲-۱-۲-۴ گزارش مراجع دولتی ۴۴

۳-۱-۲-۴ گزارش مراجع انتظامی ۴۴

۴-۱-۲-۴ شکایت اشخاص حقیقی و حقوقی ۴۵

- ۴۵..... ۵-۱-۲-۴ اظهار و اقرار متخلف
- ۴۵..... ۶-۱-۲-۴ گزارش مأموران سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت کالا و خدمات
- ۴۵..... ۷-۱-۲-۴ سازمانهای شاکی
- ۴۶..... ۸-۱-۲-۴ کمیسیون ماده ۱۱ قانون تعزیرات حکومتی امور بهداشتی و درمانی
- ۴۶..... ۲-۲-۴ تحقیقات مقدماتی
- ۴۶..... ۱-۲-۲-۴ کتبی بودن
- ۴۷..... ۲-۲-۲-۴ سری بودن
- ۴۷..... ۲-۲-۴ غیردفاعی بودن
- ۴۷..... ۲-۲-۴ سریع بودن
- ۴۷..... ۳-۳-۴ صدور قرار تاهیل
- ۴۸..... ۴-۳-۴ نحوه رسیدگی در شعب بدوی تعزیرات حکومتی
- ۴۸..... ۵-۳-۴ حکم یا قرار دایی
- ۴۹..... ۱-۵-۳-۴ حکم
- ۴۹..... ۲-۵-۳-۴ قرارها
- ۵۰..... ۴-۴ نحوه دادرسی در شعب تجدیدنظر (عادی)
- ۵۰..... ۱-۴-۴ آراء قابل تجدیدنظر
- ۵۱..... ۲-۴-۴ چه کسانی حق تجدیدنظرخواهی دارند
- ۵۱..... ۳-۴-۴ نحوه رسیدگی
- ۵۱..... ۵-۴ نحوه دادرسی در شعب تجدیدنظر (فوق العاده)
- ۵۲..... ۱-۵-۴ تشکیلات
- ۵۲..... ۲-۵-۴ نحوه رسیدگی
- ۵۲..... ۶-۴ شکایت از آراء و تصمیمات قطعی شعب تعزیرات حکومتی در دیوان عدالت اداری
- ۵۵..... گفتار دوم: تبیین اصول دادرسی عادلانه در مراجع تعزیرات حکومتی
- ۵۵..... ۷-۴ تضمینات عمومی
- ۵۵..... ۱-۷-۴ تضمینات مربوط به مرجع رسیدگی
- ۵۵..... اول: حق دادخواهی
- ۵۶..... دوم: استقلال و بی طرفی مرجع رسیدگی
- ۵۷..... ۲-۷-۴ تضمینات مربوط به حق دفاع

۶۴.....	۳-۷-۴ تضمینات مربوط به فرآیند دادرسی
۶۴.....	اول: حق رسیدگی علنی
۶۵.....	دوم: حق رسیدگی در مهلت معقول
۶۶.....	سوم: حق جبران خسارت برای عدم اجرای عدالت
۶۸.....	۴-۷-۴ تضمینات ویژه دعاوی کیفری
۶۸.....	الف: اصل برائت
۶۹.....	ب: حقوق دفاعی متهم
۷۰.....	اول: حق آزادی افراد و منع بازداشت خودسرانه
۷۱.....	دوم: حق اطلاع فوری از دلایل توقیف و ضرورت تفهیم اتهام در اسرع وقت
۷۳.....	سوم: حق حضور فوری افراد توقیف شده نزد قاضی یا دیگر مسئولین قضایی
۷۴.....	چهارم: برخورداری از فرصت و تسهیلات کافی و لازم جهت تمهید دفاعیات
۷۵.....	پنجم: حق برخورداری از خدمات مترجم رایگان
۷۶.....	ششم: حق احضار و سران از شهود
۷۷.....	گفتار پنجم: وکالت در شعب بدوی و تجدیدنظر
۷۷.....	مقدمه:
۷۸.....	۱-۵ وکالت در مراجع قضائی
۷۹.....	۲-۵ وکالت در شعب تعزیرات حکومتی
۸۰.....	۱-۲-۵ ادله اثبات جرم
۸۰.....	۲-۲-۵ سیستم ادله قانونی:
۸۰.....	۳-۲-۵ سیستم ادله معنوی و اخلاقی:
۸۳.....	۳-۵ در مرحله اجرای احکام
۸۴.....	۱-۳-۵ احکام لازم الاجراء
۸۵.....	۲-۳-۵ وظایف رئیس اجرای احکام
۸۶.....	۳-۳-۵ موانع و موارد تعقیب عملیات اجرائی
۸۷.....	۴-۳-۵ اعسار و عفو در سازمان تعزیرات حکومتی
۸۹.....	۵-۳-۵ عفو در تعزیرات حکومتی
۹۳.....	پیوست ۱:
۱۶۷.....	منابع و مآخذ:

مقدمه :

تعلیمات حکومتی به عنوان یک مرجع اختصاصی رسیدگی به تخلفات اقتصادی، در مفهوم عام پدیده‌ای تازه و بدیع نبوده و از صدر اسلام تاکنون تحت عنوان و تعبیر مختلف مورد استفاده حکومت‌های مختلف قرار گرفته و در سایر نظام‌های حقوقی شناخته شده دنیا نیز متناسب با تشکیلات قضایی و اجرایی جایگاه خاصی دارد.

در کشور جمهوری اسلامی ایران بعد از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و تقریباً در آغاز جنگ تحمیلی بحث تعلیمات حکومتی به معنی اخص کلمه برای جلوگیری از وقوع تخلفاتی که در زمینه مسائل اقتصادی به توجّه به وضعیت بحرانی کشور در آن زمان به وقوع میپیوست، پایه ریزی شد. بر همین اساس در ابتدای سال 1362 بنا به درخواست وزیر مربوطه وقت از محضر امام خمینی (ره) در خصوص بازه قیدت‌گذاری کالاها از طرف دولت و نیز کنترل اقتصادی کشور توسط دولت کسب تکلیف گردید که با توجه به شرایط موجود اجازه آن به دولت داده شد.

پس از پایان جنگ تحمیلی مجمع تشخیص مصلحت نظام در مورخ 1367/12/23 با تصویب قانون تعلیمات حکومتی رسیدگی به تخلفات موضوع قانون پیشگفته و قانون تعلیمات حکومتی امور بهداشتی، درمانی در بخش خصوصی را به محاکم انقلاب اسلامی محول نمود. لیکن با توجه به پیدایش بحران اقتصادی و ناکارآمدی سیاست‌های اقتصادی و ضرورت کنترل دولت بر امور اقتصادی و لزوم هماهنگی مراجع قیمت‌گذاری و تولید و خدمات و اجرای مقررات و ضوابط مربوط به آن، با تصویب ماده واحده قانون اصلاح قانون تعلیمات حکومتی مصوب 1373/3/19 مجمع تشخیص مصلحت نظام، کلیه امور تعلیمات حکومتی بخش دولتی و غیردولتی اعم از بازرسی و نظارت، رسیدگی و صدور حکم قطعی و اجرای آن به دولت (قوه مجریه) محول گردید تا براساس قانون تعلیمات حکومتی مصوب اقدام نماید. از طرف دیگر حق دادرسی عادلانه یکی از حقوق بنیادین بشر است که رعایت این حق صحت و کارایی و سلامت سیستم قضایی و دادگستری یک کشور را تضمین میکند. زمانی که این حق نقض شود افراد بیگناه در معرض محکومیت و مجازات قرار میگیرند و دستگاه رسیدگی کننده اعتبار خود را از دست خواهد داد. بر اساس این اصل بدیهی و طبیعی (دادرسی عادلانه) حقوق شهروندان نباید مورد تعرض قرار گیرد و هیچ یک از ارگانهای حکومتی اعم از مراجع قضایی و به طریق اولی سازمانهای اداری حق ندارند محدودیتی در حقوق آنان ایجاد کنند مگر در مواردی که قانون صریحاً فراهم کردن این محدودیت را اجازه داده باشد.